

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

4/2004

ALUETALOUS JA ELINKEINOELÄMÄ

Tuotannon kasvu yhä
vahvistumassa

Suhdannotilanne
tavanomaista parempi

TYÖMARKKINAT

Työvoiman ulkopuolelle
siirtyminen tasaantui

VÄESTÖ

Helsingin seudun väestö-
määrä lievässä nousussa

TOIMITILAMARKKINAT

Toimitilamarkkinoilla
hiljaista

YMPÄRISTÖ

Ilmanlaadun ohjearvoja
ei ylitetty

VALOKIILASSA

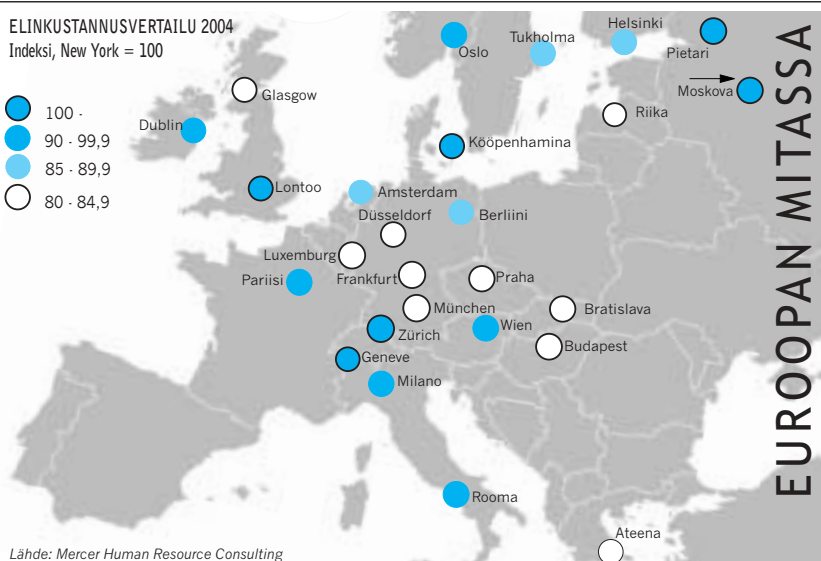
*Seppo Laakso, Päivi
Kilpeläinen ja Eeva
Kostiainen*

Pääkaupunkiseudun
yritysten työvoimatarve
lähitulevaisuudessa

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 2.12.2004

ELINKUSTANNUSVERTAILU 2004
Indeksi, New York = 100

- 100 -
- 90 - 99,9
- 85 - 89,9
- 80 - 84,9

Lähde: Mercer Human Resource Consulting

EUROOPAN MITASSA

Pohjolan pääkaupungeista Helsinki edullisin elinkustannuksiltaan

Verrattaessa Euroopan kaupunkien elinkustannuksia keskenään sekä New Yorkiin (indeksi=100), voidaan todeta, että Helsinki on kustannuksiltaan keskitasoa. Pohjolan pääkaupungeista edullisinta on asua Helsingissä (88.8) ja kalleinta Kööpenhaminassa (102.2). Oslossa elinkustannukset ovat tasolla 96.2 ja Tukholmassa ne ovat 89.5, kun vertailulukuna on siis New Yorkin elinkustannukset arvolla 100 vuonna 2004.

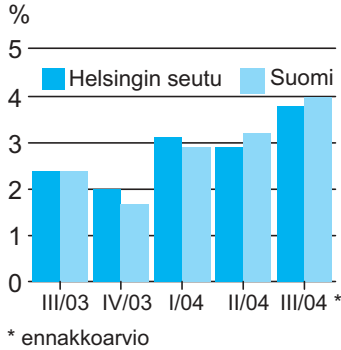
Lontoo on vertailussa Euroopan kallein asuinpaikka, sillä siellä elinkustannukset ovat 19 prosenttia New Yorkiakin korkeammat. Myös Geneve (106.2) ja Pietari (101.4) ovat New Yorkin tasoa kalliimmat. Edullisin Euroopan pääkaupungeista on Ateena, sillä siellä elinkustannukset asettuvat tasolle 82.9. Myös Praha (83.3) ja Riiika (83.3) ovat edullisia asuinpaikkoja. Keski-Euroopan kaupungeista München (84.0), Frankfurt (84.0), Düsseldorf (84.3), Luxemburg (84.3) ja Budapest (84.5) ovat elinkustannuksiltaan keskitasoa.

Elinkustannuksissa on huomioitu 200 standardituotteen ja -palvelun ostoskorin kustannukset. Mukana ovat asuminen, ruoka, pukeutuminen, kotitaloustavarat, liikenne ja vapaa-aika.

Lähde: Mercer Human Resource Consulting LLC.

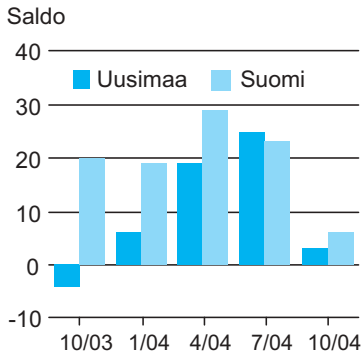
Tuotannon volyyymi

Muutos (%) edellisestä vuodesta

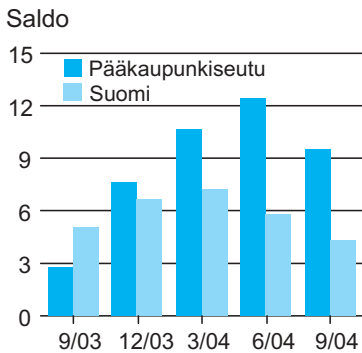
Lähde: Tilastokeskus ja Seppo Laakso

Teollisuuden odotukset suhdanne- näköymistä

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Kotitalouksien odotukset Suomen talouskehityksestä 12 kuukauden aikana

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

ALUETALOUS JA ELINKEINOELÄMÄ

Tuotannon kasvu yhä vahvistumassa

Tuotannon kasvun vahvistuminen jatkui Helsingin seudulla. Tuotanto kasvoi lähes 4 prosenttia edellisvuodesta kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä, kun vuoden alkupuolella kasvuvauhti oli 3 prosentin tasolla. Helsingin seutu ei kuitenkaan ole noussut valtakunnalliseksi kasvuveturiksi, vaan tuotanto on viimeisen vuoden ajan kasvanut seudulla suunnilleen samaa tahtia kuin koko maassa. Kasvun vahvistuminen perustuu Helsingin seudulla ennen kaikkea teollisuustuotannon merkittävään vilkastumiseen. Useimmilla palvelualoilla kasvu jatkui samalla tasolla kuin vuoden alkupuolella.

Suhdantetilanne keskimäärin tavanomaista parempi

Elinkeinoelämän keskusliiton lokakuussa 2004 tekemän suhdannetiedustelun mukaan Uudenmaan yritysten tuotanto- ja myyntikehitys on ollut viime kuukausina suotuisaa ja suhdantetilanne on keskimäärin tavanomaista parempi. Suhdanteiden ennakoitaan kirkastuvan jatkossa etenkin palveluissa, mutta myös teollisuuden ja rakentamisen näkymät ovat varovaisen positiiviset. Myyntiä koskevat odotukset ovat loppuvuoden osalta myönteiset palvelualoilla, ja myös teollisuus uskoo tuotannon kasvun jatkuvan. Vientikysynnän epävarmuus varjostaa ensi vuoden alun näkymiä. Uudenmaan yritykset ovat lisänneet henkilökuntaa viime kuukausina, ja etenkin palveluissa odotetaan lisäämistä loppuvuoden aikanaikin. Teollisuudessa ja rakentamisessa odotukset ovat hienokseltaan laskevat. Kannattavuus on yleisesti vuoden takaista parempi, mutta kustannusten nousu on ongelma usealla yrityksellä. Heikko kysyntä on edelleen yleisin tuotannon kasvun este.

Uudenmaan yritysten suhdantetilanne on tällä hetkellä hyvä. Suhdanteiden ennakoitaan kohentuvan myös lähitulevaisuudessa. Suhdanneodotukset ovat myönteiset etenkin palveluissa, jossa suhdannenäkymien saldoluku oli lokakuussa 15. Vastaaajista 28 prosenttia odottaa paranemista ja 59 prosenttia yrityksistä uskoo suhdantetilanteen pysyvän jatkossa ennallaan. Heikkenemistä odottaa vain 13 prosenttia alasta. Teollisuuden ja rakentamisen suhdannenäkymien saldoluku oli lokakuussa 3. Kolme neljäsosaa vastaajista uskoo suhdantetilanteen pysyvän muuttumattomana ja 14 prosenttia alasta ennakoiti paranemista. Suhdanteiden arvio heikkenevän vain 11 prosenttia yrityksistä.

Teollisuuden ja rakentamisen tilauskirjat ovat edelleen tavanomaista ohuemmat, saldoluku lokakuussa -8. Vienti on lisääntynyt hiljakseen viime kuukausina, ja vientikehitys on ollut selvästi tuotannon kasvua vaisumpaa. Uudenmaan yritysten henkilökunta on lisääntynyt syksyn aikana. Teollisuuden ja rakentamisen työvoimakehitys on ollut hieman palveluja myönteisempää. Loppuvuoden aikana teollisuus supistaa hieman työvoiman määrää, kun taas palvelut lisäävät edelleen väkeä.

Yritysten kannattavuus on keskimäärin vuoden takaista parempi, ja sen odotetaan kohentuvan myös lähikuukausina vuoden takaiseen verrattuna. Palveluissa myyntihinnat ovat laskussa, ja samaan aikaan kustannukset nousevat. Teollisuudessa hintojen arvellaan hieman paranevan lähikuu-

kausina, mutta myös kustannukset nousevat. Teollisuus arvioi kilpailuasemiensa hieman kohentuneen viime kuukausina, ja investoinnit ovat vuoden takaista suuremmat.

Kuluttajat yhä melko luottavaisia

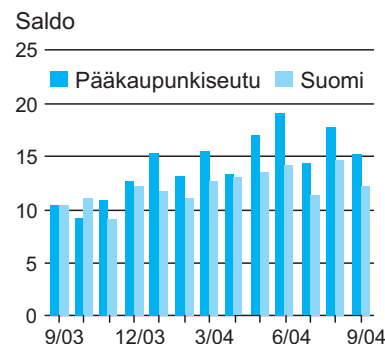
Pääkaupunkiseudun kuluttajien luottamus talouteen oli syyskuussa edellisvuotta huomattavasti korkeammalla tasolla, sillä luottamusindikaattorin arvo oli 15,2. Koko maan kuluttajat eivät olleet aivan yhtä luottavaisia, koska indikaattori sai arvon 12,2 syyskuussa. Vuotta aikaisemmin sekä pääkaupunkiseudun että koko maan kuluttajien luottamus olivat samalla tasolla (10,4). Korkeimmillaan kokonaisluottamus oli tämän vuoden kesäkuussa, jolloin indikaattorin arvo oli pääkaupunkiseudulla 19,1 ja koko maassa 14,3.

Oman talouden suhteen näkemykset pääkaupunkiseudulla olivat syyskuussa suunnilleen samat kuin vuotta aikaisemminkin ja saldoluku oli 12,4. Arvo oli lähes sama kuin koko maassa. Tosin koko maassa luottamus omaan talouteen oli kasvanut, sillä vuotta aiemmin indikaattorin arvo oli 10,6. Pääkaupunkiseudun kuluttajat luottivat omiin säästämismahdollisuuksiinsa. Syyskuussa sitä kuvaavan indikaattorin arvo oli koko maassa 47,9 ja pääkaupunkiseudulla 49,9.

Pääkaupunkiseudun kuluttajien luottamus Suomen talouteen oli säilynyt heinä–syyskuun lähes samalla tasolla ja syyskuussa indikaattorin arvo oli 9,6. Luottamus oli kuitenkin kasvanut huomattavasti viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna, jolloin saldoluku oli vain 2,9. Koko maassa Suomen talouden parempaan tilaan vuoden kuluttua ei luotettu yhtä vahvasti ja saldoluku olikin syyskuussa 4,4.

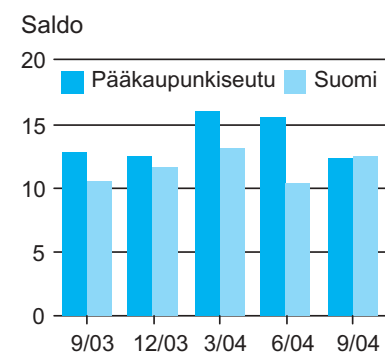
Työttömyyden suhteen näkemykset pääkaupunkiseudulla ovat vaihdelleet voimakkaasti heinä–syyskuun aikana. Sekä heinä– että syyskuussa reilu kolmasosa oletti työttömiä olevan vuoden kuluttua jonkin verran enemmän. Jonkin verran vähemmän heitä oletti olevan viidesosa kuluttajista. Pääkaupunkiseudulla oletukset työttömyyden kehityksestä vuoden kuluttua ovat kuitenkin muuta maata luottavaisemmat, sillä koko maassa indikaattorin arvo oli –15,8.

Kuluttajien luottamusindikaattori

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien odotukset oman talouden kehityksestä 12 kuukauden aikana

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

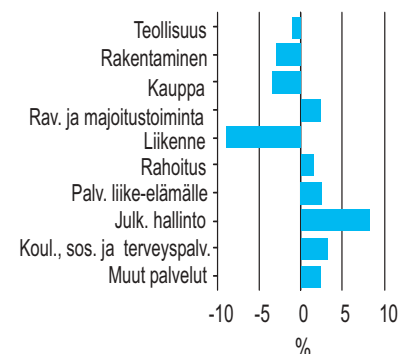
TYÖMARKKINAT

Etenkin liikenteessä työllinen työvoima supistui

Sekä Helsingin seudulla että koko maassa työllinen työvoima oli kolmannella vuosineljänneksellä lähes samalla tasolla kuin vuosi sitten. Koko Suomessa työlliseen työvoimaan kuului 2 424 900 ja Helsingin seudulla 653 000 henkilöä. Tosin toimialoista etenkin liikenne supisti työvoimaansa: Helsingin seudulla 9 prosenttia ja koko maassa 5,2 prosenttia. Seudun liikenteen työvoimaan kuului 52 900 henkilöä, kun se vuotta aikaisemmin oli 58 100 työntekijää. Koko maassa liikenteen työntekijämäärä oli vähentynyt 9 400 henkilöllä ja heinä–syyskuussa heitä oli 171 400.

Työllinen työvoima toimialoittain Helsingin seudulla

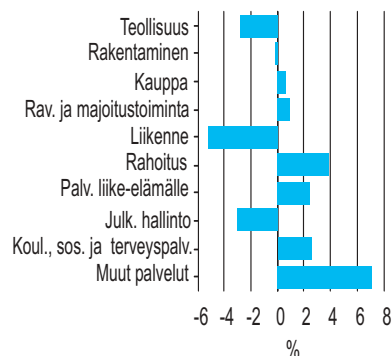
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työllinen työvoima toimialoittain koko maassa

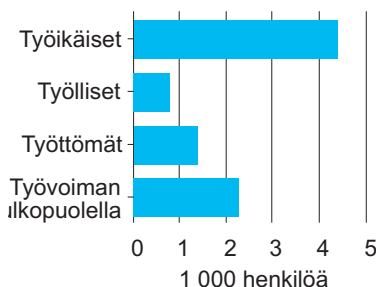
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työikäisten (15–74 v.) määrä ja pääasiallinen toiminta Helsingin seudulla

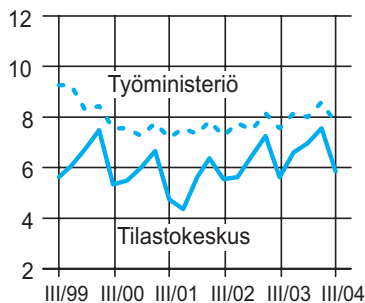
Muutos (1 000 henk.) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työttömyysaste (%) Helsingin seudulla

%

Lähde: Työministeriö, työnvälitystilasto ja Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Helsingin seudulla työvoima laski myös rakentamisessa sekä kaupassa noin kolme prosenttia ja teollisuudessa noin prosentin. Rakentamisessa oli työssä 33 400, kaupan alalla 107 200 ja teollisuudessa 82 800 työntekijää heinä–syyskuussa. Koko maassa teollisuus vähensi työntekijöitään 2,8 prosenttia. Heidän määränsä oli 471 300 henkilöä eli 13 800 vähemmän edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Julkisen hallinnon työntekijöiden määrä lisääntyi Helsingin seudulla 8,2 prosenttia, kun koko maassa vähennystä oli 3,0 prosenttia. Kyseisellä toimialalla oli koko maassa 119 700 ja Helsingin seudulla 39 700 työntekijää.

Työvoiman ulkopuolelle siirtyminen tasaantui

Työvoiman ulkopuolella oli Helsingin seudulla kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 258 700 työkäistä. Lisäystä 15–74 -vuotiaiden ikäryhmässä edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna oli vajaa prosentti eli 2 300 henkilöä. Ikäryhmässä 15–64 -vuotiaat työvoiman ulkopuolelle siirtyi 0,4 prosenttia edellisvuotta enemmän eli 800 työkäistä. Näin ollen työvoiman ulkopuolelle siirtyminen tasaantui yli vuoden kestäneen lisääntymisen jälkeen Helsingin seudulla.

Helsingissä 15–74 -vuotiaita työkäisiä oli työvoiman ulkopuolella 6 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Ikäryhmässä 15–64 -vuotiaat vähennys oli 7,5 prosenttia ja heitä oli 77 700 henkilöä. Myös työllisten määrä säilyi lähes ennallaan noin vuoden kestäneen laskun jälkeen. Heitä oli Helsingin seudulla 653 000. Työllisyysaste eli työllisten osuus 15–64 -vuotiaista kohosi hieman vuoden takaisesta ollen nyt 74,5 prosenttia. Koko Suomessa 15–74 -vuotiaiden työllisten määrä kasvoi 0,4 prosenttia.

Työllisen työvoiman määrä lisääntyi Espoossa 4,3 prosenttia. Vantaalla ja kehyskunnissa työllinen työvoima supistui noin kaksi prosenttia. Helsingissä työlliseen työvoimaan kuului 287 200, Espoossa 126 900, Vantaalla 105 100 ja kehyskunnissa 129 600 asukasta.

Työttömyysasteissa vähäisiä muutoksia

Tilastokeskuksen tietojen mukaan työttömyysaste oli Helsingin seudulla tämän vuoden kolmannella neljänneksellä 5,9 prosenttia ja vuotta aiemmin 0,2 prosenttiyksikköä alhaisempi. Työttömien määrä kasvoi 3,6 prosenttia Helsingin seudulla ja väheni 2,5 prosenttia koko maassa. Työttömiä oli seudulla 40 800 henkilöä ja koko Suomessa 201 100 heinä–syyskuussa.

Helsingin työttömyysaste oli 6,7 ja vuosi sitten 5,9 prosenttia. Miesten työttömyysaste oli Helsingissä 7,2 prosenttia ja naisten lähes prosenttiyksikön pienempi. Miesten työttömyysaste oli samalla tasolla koko maassa ja Helsingissä, mutta naisten työttömyys oli lähes kaksi prosenttiyksikköä korkeampi kuin pääkaupungissa.

Työministeriön tietojen mukaan syyskuussa työttömyysaste oli Helsingissä 9 prosenttia, Espoossa 6,5 prosenttia, Vantaalla 7,9 ja kehysalueella 6,3 prosenttia. Koko Suomen työttömyysaste oli 10,3 prosenttia ja Helsingin seudun 7,8 prosenttia. Helsingin työttömyys oli lisääntynyt 0,2 ja Vantaan

0,4 prosenttiyksikköä syyskuussa edelliseen vuoteen verrattuna. Espoon työttömyysasteen nousu oli 0,1 prosenttiyksikköä. Koko Suomen työttömyysaste oli samalla tasolla kuin vuosi sitten.

Nuorisotyöttömyys vähentynyt, pitkäaikaistyöttömyys kasvanut

Helsingin seudulla oli syyskuussa 4 423 alle 25-vuotiasta työtöntä ja vähennys oli noin prosentti. Koko Suomessa laskua oli 4,1 prosenttia ja nuorisotyöttömien määrä oli 31 945. Eniten Helsingin seudun alueista nuorisotyöttömyys supistui kehyskunnissa, jossa heidän määränsä laski 8,3 prosenttia. Espoossa ja Helsingissä lisäystä oli noin prosentti ja Vantaalla nuorisotyöttömiä oli käytännöllisesti katsoen sama määrä kuin vuotta aikaisemminkin.

Koko maassa pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi 3,8 prosenttia, mutta Helsingin seudulla lisäys oli 9,7 prosenttia. Voimakkainta nousu oli kehysalueella, jossa se oli 15,8 prosenttia. Siellä pitkäaikaistyöttömien määrä oli 2 356 henkilöä. Vantaalla lisäys oli 13,5 prosenttia ja heitä oli 2 326. Espoossa ja Helsingissä kummassakin pitkään työttöminä olleiden määrä kasvoi vähän alle 8 prosenttia. Helsingissä oli 9 043 ja Espoossa 2 330 pitkäaikaistyötöntä.

VÄESTÖ

Helsingin seudun väestömäärä lievässä nousussa

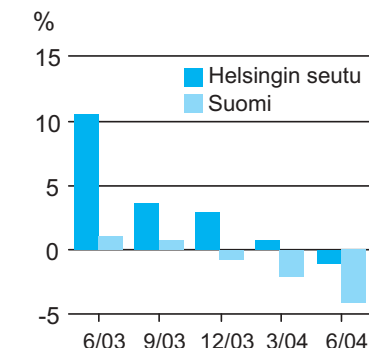
Helsingin seudulla syntyi tämän vuoden kolmannella neljänneksellä 4 088 pienokaista ja 2 187 henkilöä kuoli, joten väestönkasvu tältä osin oli 1 901 asukasta Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan. Seudun muuttovoitto oli 1 080 henkilöä, joten väestö kasvoi Helsingin seudulla lähes 3 000 asukkaalla.

Helsingissä syntyneitä oli 347 kuolleita enemmän ja muuttovoitto oli 875 henkilöä, joten väestömäärä kasvoi runsaalla tuhannella henkilöllä. Muutot Helsingistä kohdistuivat etenkin Helsingin seudun sisäisiin kuntiin, sillä lähtömuuttajia oli 550 henkilöä tulomuuttajia enemmän. Eniten muutettiin Espooseen ja Vantaalle. Muun Suomen suhteen oli muuttovoittoa 1 141 henkilöä. Ulkomainen muuttovoitto oli 284 henkilöä.

Espoossa väestömäärä kasvoi lähes 1 200 asukkaalla tämän vuoden kolmannella neljänneksellä. Luonnollinen väestönlisäys oli 561 asukasta, kun syntyneitä oli 844 vauvaa ja kuolleita 283 henkilöä. Espoon muuttovoitto oli 618 asukasta. Muusta Suomesta muuttaneita oli 309 henkilöä lähtömuuttajia enemmän ja seudun sisältä muuttovoittoa tuli 221 asukasta. Espoosta muutettiin etenkin Helsinkiin. Espooseen tulomuuttajia ulkomailta oli 88 henkilöä lähtömuuttajia enemmän.

Nuorisotyöttömyys

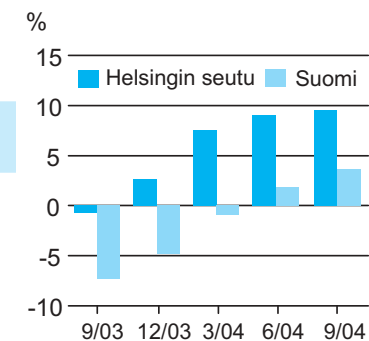
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Työministeriö, työnvälitystilasto

Pitkäaikaistyöttömyys

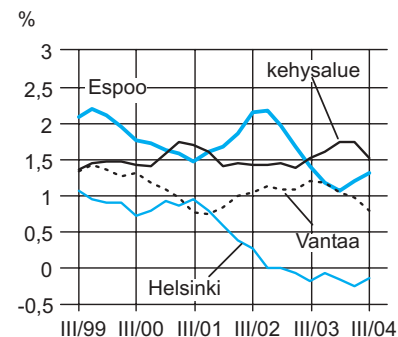
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Työministeriö, työnvälitystilasto

Väestönmuutos Helsingin seudulla alueittain

Väestönmuutoksen osuus (%) väestöstä

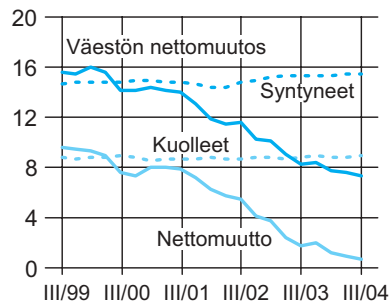

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Väestönmuutos ja sen osatekijät Helsingin seudulla

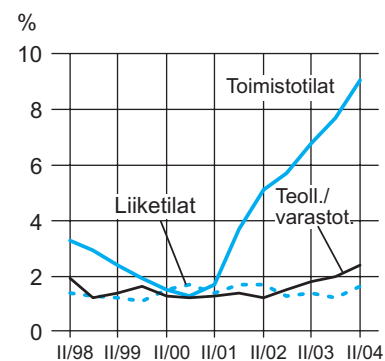
Liukuva vuosisumma

1 000 henkilöä

Lähde: Tilastokeskus, väestötillastot

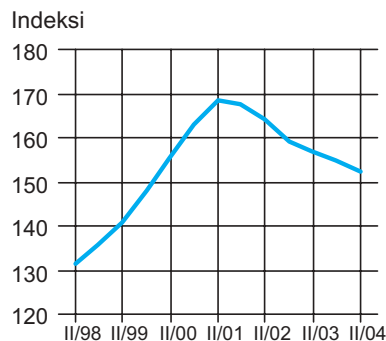
Tyhjien toimitilojen osuus (%) toimitilakannasta pääkaupunkiseudulla

Lähde: Catella Kiinteistökonseptointi Oy

Helsingin ydinkeskustan toimistotilojen vuokrat, vuokrasopimusten vuokrataso puolivuositain

Indeksi (1/93=100)

Lähde: Kiinteistöalouden instituutti

Vantaalla väestönmuutos oli vähäinen, sillä lisäystä oli vain noin 300 henkilöä. Syntyneiden enemmisyys kuolleisiin nähden oli 462 henkilöä. Muuttotappio oli 147 asukasta. Muualle Suomeen muuttajia oli 138 tulomuuttajia enemmän ja seudun sisäinen muuttotappio oli 65 asukasta. Ulkomainen muuttovoitto oli 56 vantaalaista.

TOIMITILAMARKKINAT

Toimitilamarkkinoilla hiljaista

Helsingin keskustaa kuvaavan KTI-Kiinteistöalouden instituutin indeksin mukaan toimistovuokrat laskivat 1,8 prosenttia viime keväästä, vuositasolla lasku on 3 prosenttia. Ydinkeskustan sopimusaktiviteetti on pysynyt alhaisena ja alkaneiden sopimusten vuokratasojen hajonta on ydinkeskustassa selkeästi aiempia tarkastelujaksoja vähäisempää. Helsingin keskustassa tyhjen tilojen määrä on pysytellyt kohtuullisena, Catella Kiinteistökonseptointi Oy:n mukaan n. 6,5 prosentin tasolla. Helsingin keskustan ulkopuolella tyhjen toimistotilojen määrä on lisääntynyt, mikä näkyy myös vuokratasojen hienoisena laskuna. Poikkeuksena on Ruoholahti, jossa tilojen käyttöaste on varsin korkea.

Espoon alueella uusia toimistovuokrasopimuksia on solmittu suhteellisen runsaasti kuluneella puolivuotisjaksolla. Vuokratasot ovat kuitenkin olleet hienoisessa laskussa. Tyhjän tilan määrä on lisääntynyt etenkin Leppävaarassa. Vantaan toimistotiloista on kuluneella puolivuotisjaksolla tehty uusia sopimuksia vain vähän. Näissä vuokrataso on ollut hienoisessa laskussa ja Vantaalle leimaa-antavaa on ollut vuokratasojen suuri hajonta. Vantaan toimistotilojen vuokrausaste on kuitenkin pääkaupunkiseudun suurista kaupungeista parhaalla tasolla, joskin sekin on viimeisen vuoden aikana notkahtanut selkeästi alaspäin.

LIIKENNE

Uusien autojen rekisteröinti tasaantunut, laiva- ja lentomatkestajia entistä enemmän

Helsingissä rekisteröitiin uusia autoja heinä–syyskuussa 6 333 kappaletta. Vuotta aiemmin määrä oli 6 453 autoa, joten niiden määrä supistui vajaa kaksi prosenttia. Koko Suomessa ensirekisteröintien määrä supistui noin 12 prosenttia ja niitä tehtiin kolmannella neljänneksellä 37 024. Uusien autojen rekisteröinnin voimakas nousu alkoi taittua tämän vuoden toisella neljänneksellä.

Lentoliikenteen matkustajamäärä lisääntyi kymmenen prosenttia heinä–syyskuussa ja matkustajia oli Helsinki–Vantaan lentoasemalla 2,7 milj. Lisäystä edellisvuoteen oli 10,6 prosenttia, eli runsas neljännesmiljoona lentomatkustajaa. Laivamatkustajien määrä puolestaan kasvoi 7,2 prosenttia ja heitä oli 3 milj. heinä–syyskuussa. Vuotta aiemmin heitä oli 200 000 henkilöä vähemmän.

YMPÄRISTÖ

Ilmanlaadun ohjearvoja ei ylitetty

Pääkaupunkiseudun ilma oli YTV:n ympäristötoimiston mukaan elokuussa verraten puhdasta. Useimpien ilman epäpuhtauksen pitoisuudet olivat matalia. Niin oli koko kuluneen kesän, koska sade huuhtoi pölyt ilmasta. Suurimman osan elokuuta ilmanlaatu oli hyvä tai tyydyttävä. Sade ei huuhto pakokaasuja ilmasta, vaan liikenteen päästöt jäävät hengitysilmään sateellakin. Elokuussa ilmansaasteiden pitoisuudet eivät ylittäneet ohjearvoja.

Syyskuussa ilma oli yleensä melko puhdasta. Pääkaupunkiseudun ilmanlaatu oli hyvä suurimman osan syyskuuta. Autottomana päivänä mahdollinen liikennemäärien väheneminen ei näkynyt pääkaupunkiseudun ilmanlaadussa laajemmin. Liikenteen väheneminen puhdistaa ilmaa hyvin paikallisesti. Ilmansaasteiden pitoisuudet olivat syyskuussa alhaisia ja selvästi ohjearvojen alapuolella.

Pääkaupunkiseudun ilmanlaatu oli hyvä suurimman osan lokakuuta. Ilmansaasteiden pitoisuudet olivat lokakuussa vuodenajalle tyypillisiä. Pitoisuudet olivat selvästi ohje- ja raja-arvojen alapuolella.

HYVINVOINTI JA PAHOINVOINTI

Asumistuen saajien määrä lisääntynyt, toimeentulotuen saajien laskenut

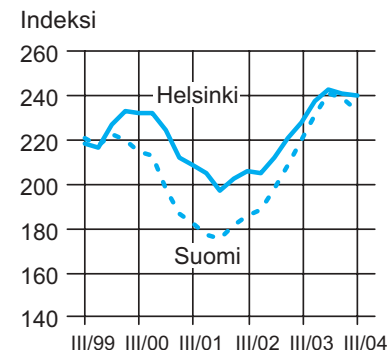
Asumistukea sai pääkaupunkiseudulla noin 35 900 asuntokuntaa. Määrä lisääntyi 5,5 prosenttia ja asumistukea saaneiden osuus asuntokunnista oli 8,2 prosenttia. Helsingissä oli heinä–syyskuussa vähän yli 23 200 tukea saavia asuntokuntia. Lisäystä oli 7,1 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Espoossa asumistuen saajien määrä kasvoi 4,5 prosenttia ja Vantaalla määrä pysyi lähes samalla tasolla kuin vuotta aikaisemminkin. Vantaalla asumistukea saavien osuus asuntokunnista oli 8,5 prosenttia ja Espoossa 7 prosenttia. Saajia oli Vantaalla 6 445 ja Espoossa 6 108 asuntokuntaa.

Toimeentulotukea saavien osuus laski pääkaupunkiseudulla kolmannella vuosineljänneksellä 4,4 prosenttia ja kotihoidontuen saajien määrä laski 3,2 prosenttia.

Uusien autojen rekisteröinnit

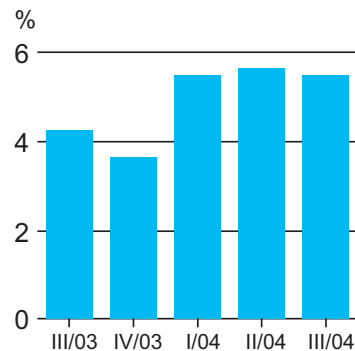
Liukuva vuosisumma indeksinä (I/93=100)

Lähde: Tilastokeskus

Asumistukea saavat henkilöt pääkaupunkiseudulla

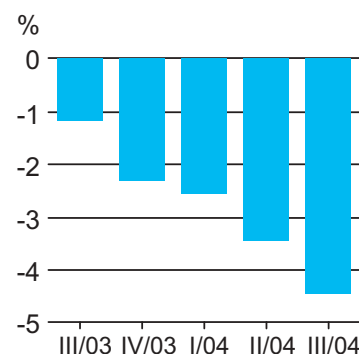
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Helsinki, Espoo ja Vantaa

Toimeentulotukea saavat henkilöt pääkaupunkiseudulla

Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Helsinki, Espoo ja Vantaa

Pääkaupunkiseudun yritysten työvoima- tarve lähitulevaisuudessa

Pääkaupunkiseutu muodostaa Helsingin seudun talousalueen ja koko Uudenmaan maakunnan taloudellisen toiminnan ytimen. Maan ylivoimaisesti suurimpana ja monipuolisimpana yritystoiminnan keskittymänä pääkaupunkiseudulla on keskeinen rooli myös koko maan talouskehityksen kannalta. Alueelle on kasautunut varsinkin erikoistuneiden palvelualojen, korkean teknologian teollisuuden ja palveluiden, tutkimuksen ja kehittämistoiminnan, logistiikan, rahoitustoiminnan sekä julkisen hallinnon toimintoja. Monilla edellä mainituista aloista jopa yli puolet koko maan työpaikoista sijaitsee pääkaupunkiseudulla.

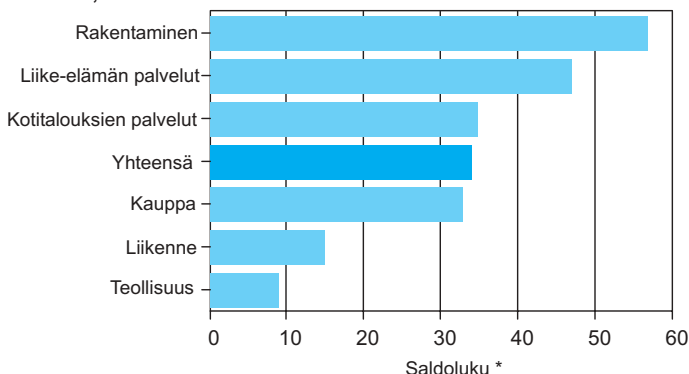
Pääkaupunkiseudun yritysten lähiajan työvoimatarpeen selvittämiseksi tehtiin kuluvan vuoden kesäkuussa haastattelututkimus yritysten työvoimatarpeesta pääkaupunkiseudulla. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat pääkaupunkiseudulla toimivat suuret, keskisuuret ja pienet yritykset. Tutkimuksella pyrittiin saamaan vastauksia mm. miten yritysten henkilöstömäärä muuttuu seuraavan kahden vuoden aikana, minkälaista työvoimaa (ikä, työkokemus, koulutus) yritykset haluavat rekrytoida tulevaisuudessa sekä mitkä koetaan yrityksissä tulevaisuuden tärkeimmiksi haasteiksi koulutuksen ja henkilöstön osalta. Selvitys oli osa pääkaupunkiseudun LEMPI – työllisyysstrategiatyötä ja se tehtiin Uudenmaan liiton ja sen yhteistyökumppaneiden toimeksiannosta.

Pääkaupunkiseudun yritysten työvoimatarve kasvaa seuraavan kahden vuoden aikana

Vastaajia pyydettiin arvioimaan edustamansa yrityksen työvoimatarvetta kaksi vuotta eteenpäin eli kesään 2006 asti. Vastaukset antavat myönteisen kuvan pääkaupunkiseudun työvoimatarpeen kehityksestä, sillä kaikki toimialat mukaan lukien 40 % yrityksistä katsoo työvoimatarpeensa kasvavan seuraavan kahden vuoden aikana ja vain 6 % yrityksistä katsoo työvoimatarpeensa vähentyvän. Työvoimatarve säilyy ennallaan 52 % yrityksistä.

Kun vastaukset muunnetaan saldoluviiksi, positiivisimmat odotukset yritysten työvoimatarpeen muutoksesta ovat rakentamisen toimialalla (kuvio). Toiseksi eniten odotetaan kasvua liike-elämän palveluita tuottavien yritysten keskuudessa. Kolmanneksi suurinta työvoimatarpeen muutos on kotitalouksien palveluita tuottavissa ja kaupan toimialan yrityksissä. Liikenteen toimialalla ja teollisuuden toimialalla odotukset työvoimatarpeen muutoksesta ovat vaatimattomammat verrattuna muihin toimialoihin, mutta niissäkin saldoluku on selvästi positiivinen.

Yritysten työvoimatarpeen muutos pääkaupunkiseudulla kesään 2006 mennessä, saldoluku

* Saldoluku on positiivisesti vastanneiden osuus vähennettynä negatiivisesti vastanneiden osuudella, tässä työvoimaa kahden vuoden sisällä lisäävien prosenttiosuus vähennettynä työvoimaa vähentävien prosenttiosuudella.

Työvoimatarpeen muutosta koskevat odotukset ovat lähes samaa luokkaa erikokoisissa yrityksissä. Positiivisimmat odotukset työvoimatarpeen kasvusta on keskisuurilla yrityksillä ja vaatimattomimmat suurilla yrityksillä, mutta erot kokoluokkien välillä ovat varsin pienet.

Niiltä vastaajilta, jotka arvioivat työvoimatarpeen kasvavan tai vähenevän seuraavan kahden vuoden aikana, kysyttiin myös arviota lisäyksen tai vähennyksen määrästä kesään 2006 mennessä. Vastausten perusteella arvioitiin koko pääkaupunkiseudun yrityskannan (yritykset joiden henkilöstömäärä vähintään 2) työvoimatarpeen kasvu ja väheneminen.

Haastattelujen vastausten perusteella estimoitua kasvua odottavien yritysten työvoimatarpeen kokonaismäärä on varsin suuri, 37 400 henkilöä. Ylivoimaisesti eniten tarvetta lisätyövoimalle on kaupan ja liike-elämän palveluiden yrityksillä. Sen sijaan teollisuudessa, liikenteessä ja kotitalouksien palveluissa kasvuarviot ovat varsin maltilliset. Yritysten kokoluokan suhteen kasvua odotetaan kaikkiin kokoluokkiin, mutta pieniin yrityksiin jonkin verran enemmän kuin muihin. Työvoiman kasvutarvetta koskeviin arvioihin verrattuna arvio vähennyistä odottavien yritysten työvoiman supistumistarpeesta on varsin pieni, vain 3 700 henkilöä. Vähenemistä koskevat odotukset painottuvat kaupan yrityksiin.

Kasvu- ja vähenemisarvioiden erotus eli nettokasvu on 33 700 henkilöä, joka on noin 6 % pääkaupunkiseudun vähintään kahden henkilön yritysten yhteenlasketusta henkilöstömäärästä. Tätä nettoluokua ei kuitenkaan voida pitää ennusteena pääkaupunkiseudun yritysten työpaikkakasvusta seuraavan kahden vuoden aikana monestakin syystä. Ensiksi, vaikka kasvuarviot sinänsä olisivat realistisia, työvoiman saatavuus voi rajoittaa kasvun toteutumista ja kasvavien yritysten todellinen rekrytointi voi jäädä alle tarpeen. Toiseksi, paikallisten markkinoiden varassa toimivien yritysten, erityisesti kaupan ja muiden palveluiden, kasvu tapahtuu osittain muiden pääkaupunkiseudulla toimivien yritysten kustannuksella markkinaosuuksia valtaamalla sekä toimintojen ulkoistamisen tuloksena. Tästä syystä työvoimatarpeen vähenemisen kokonaismäärä on todennäköisesti aliarvioitu ainakin kaupassa, liike-elämän palveluissa ja kotitalouksien palveluissa. Näiden tekijöiden lisäksi on otettava huomioon suhdannekehityksen riskit sekä lukuisat muut epävarmuustekijät, jotka vaikeuttavat yritysten työvoimatarpeen arviointia kahden vuoden päähän.

Näistä varauksista huolimatta tulokset osoittavat, että pääkaupunkiseudun yksityisten palveluyritysten kasvunäkymät työvoiman kysynnän suhteen ovat erittäin positiiviset ja on realistista odottaa 18 000–28 000 henkilön kasvua yritysten henkilöstömäärässä seuraavan kahden vuoden aikana. Tämä vastaa 1,5–2,5 % vuosittaista työpaikkakasvua seudun yrityssectorilla. Henkilöstömäärään suhteutettuna voimakkaimmat kasvuodotukset ovat kaupan, liike-elämän palveluiden ja rakennusalan yrityksillä. Sen sijaan liikenteen ja teollisuuden yritysten henkilöstön kasvuodotukset ovat hyvin vaatimattomat. Yrityksen koon suhteen suhteellisesti suurimmat kasvuodotukset ovat pienimillä 2–19 henkilön yrityksillä ja vaatimattomimmat suurilla vähintään 250 henkilön yrityksillä.

Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus vaakalaudalla lähivuosina

Yrityssectorin työvoimatarpeen kääntymien kasvuun nostaa hyvin nopeasti esiin kysymyksen ammattitaitoisen työvoiman saatavuudesta. Taantumasta huolimatta huomattava osa pääkaupun-

kiseudun rakennus- ja palveluyrityksistä on kokenut vaikeuksia työvoiman rekrytoinnista viimeisen kahden vuoden aikana. Kun työvoiman kysyntä kääntyy kasvuun, on odotettavissa, että ongelma tulee kärjistymään nopeasti monilla aloilla.

Yritysten rekrytointitarve kohdistuu pääasiassa varsin korkeasti koulutettuun työvoimaan. Erityisesti ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneesta työvoimasta on kysyntää lähes kaikilla toimialoilla. Sen sijaan pelkän peruskoulutuksen varassa olevalle työvoimalle ei ole kysyntää. Yrityksillä on myös varsin paljon valmiutta rekrytoida työkokemusta vailla olevaa henkilöstöä ja kouluttaa heitä tehtäviinsä.

Selvityksen tuloksissa tuli esiin ammattitaidon ja osaamisen keskeinen rooli yritysten toiminnalle. Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen on keskeisintä yritysten omassa koulutus-toiminnassa. Osaamisen ylläpitämistä ja huolta osaavan työvoiman saatavuudesta pidettiin merkittävänä tulevaisuuden haasteina.

Muuttoliike turvaa yritysten työvoimatarpeen kasvua

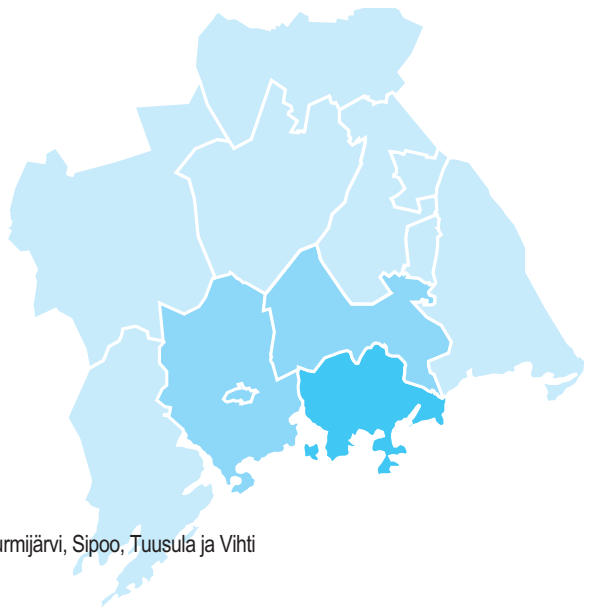
Ilman muuttoliikettä pääkaupunkiseudun työmarkkina-alueen – Helsingin seudun – työikäisen väestön määrä eli työvoiman tarjontapotentiaali tulisi kääntymään laskuun ja parin vuoden kuluttua ja vähenevän sen jälkeen jyrkästi. Näin ollen pääkaupunkiseudun työmarkkinoiden toiminta on myös tulevina vuosina erittäin vahvasti riippuvainen siitä, että alueelle muuttaa jatkuvasti työikäistä väestöä muualta maasta ja ulkomailta.

Muuttoliikkeen kannalta keskeinen kysymys on asuntomarkkinoiden toiminta. Tulomuuton edellytyksenä on, että asuntojen tarjonta mahdollistaa työvoiman muuttamisen alueelle ja sijoittumisen asutokantaan. Työvoiman tarjonnan näkökulmasta on tarvetta monenlaisen työvoiman asumistarpeista; asuntojen tarjontaa pitää olla sekä hyvätuloisille asiantuntijoille että teollisuuden, rakennusalan ja palveluiden matalapalkkaiselle työvoimalle.

Työvoimatarpeen kasvu ei poista työttömyysongelmaa

Työvoiman kysynnän kääntyminen kasvuun yrityssectorilla luo edellytyksiä myös työttömyyden vähentämiseksi. Ongelmana on seudun työttömien koulutustaustan ja ammattitaidon jakautuminen. Työttömien joukossa on varsin paljon korkeintaan perusasteen tutkinnon suorittaneita ja heille yrityssectorilla ei selvityksen perusteella ole juurikaan töitä tarjolla. Toinen ongelma on, että työttömistä suurella osalla aiempi työkokemus on teollisuudesta, jonka rekrytointitarpeet selvityksen mukaan ovat varsin vähäiset. Ikääntyville työttömille ei myöskään löydy kysyntää yrityssectorilla. Sen sijaan ammattikoulutuksen tai korkeakoulutasoisen koulutuksen omaavaa nuorta työvoimaa tultaneen lähivuosina rekrytoimaan yrityssectorille myös työttömien joukosta. Kuitenkaan yrityssectorin työvoimatarpeen kasvu ei tule poistamaan työttömyysongelmaa pääkaupunkiseudulta, vaan työvoimapolitiittisia toimia tarvitaan edelleen ennen kaikkea heikommin koulutetun ja ikääntyneen työttömän työvoiman työllistämiseksi.

Lähde: Seppo Laakso, Päivi Kilpeläinen ja Eeva Kostainen. Yritysten työvoiman tarve pääkaupunkiseudulla. Uudenmaan liiton julkaisu C 44 – 2004.

Aluejako

Pääkaupunkiseutu:	Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa
Kehysalue:	Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Nurmijärvi, Sipoo, Tuusula ja Vihti
Helsingin seutu:	Pääkaupunkiseutu ja kehysalue
Uusimaa:	Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnat

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset:

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Ilmanlaatuindeksi:

Ilman epäpuhtauksien (rikkidioksidi, typidioksidi, häkä, otsoni ja hengitettävä pöly) kuukausittaisiin maksimiarvoihin perustuva indeksi.

Julkisen liikenteen matkustajat:

Helsingin sisäisen liikenteen matkustajamäärä.

Kuolleisuus (eli kuolevuus):

Käsitteellä tarkoitetaan kuolemista ilmionä, jonka väestöllistä vaikutusta tutkitaan, tai mitä tahansa mittalukua, joka ilmoittaa kuolleiden osuuden (yleensä promilleina) väestöstä tai jostakin väestönosasta.

Lento- ja laivaliikenteen matkustajat:

Lähteneet ja saapuneet matkustajat yhteensä.

Myynti:

Helsingin seudulla sijaitsevien yritysten arvonlisäveron alainen myynti.

Palkkasumma:

Helsingin seudulla sijaitsevien yritysten maksama palkkasumma.

Rikokset:

Väkivaltarikokset – poliisin tietoon tulleet henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä siveellisyyserikokset; Omaisuusrikokset – poliisin tietoon tulleet varkaudet, näpistyksen, ryöstöt, vahingon teot, moottoriajoneuvon luvattomat käyttöönotot, petokset jne.

Saldoluku:

Saldoluvulla suhdanne- ja kuluttajabarometrissä kuvataan odotuksia, ja se saadaan, kun myönteisten vastausten prosentiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosentiosuudet. Positiivinen luku kuvaa optimistisia odotuksia.

Tuotanto:

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia. 1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun kokonaistuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvoihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus. 2) Suomi: Tilastokeskuksen Kansantalouden neljännesvuositilinpidon bruttokansantuote kiintein hinnoin lukuun ottamatta tuoreinta neljänestä. Tuorein neljännes on Kaupunkitutkimuksen laatima ennakoarvio.

Työnvälitystilasto:

Työministeriön tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin. Työvoimatutkimuksen ja työministeriön luvut poikkeavat: työvoimatutkimuksen työttömyysasteet ovat 2–3 prosenttiyksikköä pienempiä.

Työttömyysaste:

Työttömien osuus työvoimasta.

Työvoimatutkimus:

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoittaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

Ilmestyy vuonna 2004 viikoilla 10, 23, 36, 49

Toimitus ja julkaisija

Helsingin kaupungin tietokeskus

PL 5520

00099 Helsingin kaupunki

Faksi (09) 169 3200

www.hel.fi/tietokeskus/tilastoja/suunnat, www.ytv.fi

Lisätietoja:

Leena Hietaniemi, Helsingin kaupungin tietokeskus, p. (09) 169 3193

leena.hietaniemi@hel.fi

Tuula Lappalainen, Helsingin kaupungin tietokeskus p. (09) 169 3752

tuula.lappalainen@hel.fi

Ari Lainevuori, YTV, puh. (09) 1561 291

ari.lainevuori@ytv.fi

KUSTANTAJAT

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta
(YTV)

Helsingin kaupungin tietokeskus

Espoon tieto- ja tutkimuspalvelu

Vantaan tilasto- ja tutkimusyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus

Helsingin kauppakamari